

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Elatusapu

Tämän sivun alkukielistä versiota [PL](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomenetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla.

Swipe to change

puola**Elatusapu****Puola****1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?**

Elatusvelvollisuudella tarkoitetaan perhe- ja huoltajiuslain 128 §:n mukaan vanhempien ja lasten sekä sisarusten keskinäistä velvollisuutta huolehtia toistensa elatuksesta (johon sisältyvät mm. vaatteet, ruoka, asunto, lämmitys ja lääkkeet) ja tarvittaessa myös kasvatuksesta (joka käsittää mm. lapsen fyysisestä ja psyykkisestä kehityksestä sekä koulutuksesta ja kulttuuritarpeista huolehtimisen).

Elatusavulla tarkoitetaan raha- tai luontoissuorituksia tai suhteessa lapsiin myös henkilökohtaista kasvatustyötä sekä yhteisen talouden ylläpitoon liittyvien töiden tekemistä elatusvelvollisuuden perusteella.

Elatuskanteella tarkoitetaan kannetta, jolla elatusapuun oikeutettu voi vaatia elatusvelvollista suorittamaan hänelle määrätty elatusmaksut.

Periaatteessa elatusvelvollisuus perustuu jonkinlaiseen perhesuhteeseen. Puolan lainsäädännössä erotetaan seuraavat elatusvelvollisuuden muodot sen mukaan, millaisesta perhesuhteesta on kyse:

1. Elatusvelvollisuus lähisukulaisten kesken ja sen yhtenä muotona vanhempien elatusvelvollisuus lasta kohtaan. – Lähisukulaisten kesken elatusapuun on oikeutettu vain henkilö, jolla on taloudellisia vaikeuksia. Vanhemmat sen sijaan ovat velvollisia huolehtimaan lastensa elatuksesta niin kauan kuin nämä eivät pysty itse hankkimaan toimeentuloaan, paitsi jos lapsen omaisuudesta saatavat tulot riittävät kattamaan hänen elatuksensa ja kasvatuksensa. Lapset menettävät oikeuden elatukseen täyttäessään 18 vuotta, paitsi jos he haluavat jatkaa opiskelua ja heillä on siihen edellytykset aiemman koulumenestyksen perusteella tai jos heidän terveydentilansa tai henkilökohtainen tilanteensa edellyttää elatusvelvollisuuden jatkamista. Toisaalta vanhemmat eivät ole velvollisia elättämään lasta, joka 18 vuotta täytettyään päättää työhönmönon sijasta jatkaa opiskelua, mutta laiminlyö opintonsa, ei edisty vaaditulla tavalla, ei suorita vaadittuja opintokokonaisuuksia eikä läpäise tenttejä määräajassa eikä sen vuoksi saa opintojaan päätökseen aikataulun mukaisesti.

Jos elatusapua ei ole mahdollista saada elatusvelvolliselta tai se aiheuttaa kohtuuttomia vaikeuksia, muut sukulaiset voidaan määrätä maksamaan elatusapua (esim. lapsen isovanhemmat, jotka ovat velvollisuuttaan pakoilevan elatusvelvollisen vanhemmat).

2. Elatusvelvollisuus adoptiosuhteen nojalla. – Adoptiosuhde koskee ainoastaan adoptiovanhemman ja adoptiolapsen välistä suhdetta. Sen vuoksi adoptiovanhempi on velvollinen huolehtimaan adoptiolapsen elatuksesta ensisijaisesti verrattuna muihin ylenevää polvea edustaviin sukulaisiin ja sisarusiin. Adoptiolapsi on puolestaan velvollinen huolehtimaan ylenevää polvea edustavien sukulaisten ja sisarustensa elatuksesta vasta viimeisenä. Muilta osin adoptoituun sovelletaan samoja periaatteita kuin alakohdassa 1.

3. Elatusvelvollisuus avioliittoon perustuvien sukulaisuussuhteiden nojalla (äiti- ja isäpuoli, lapsipuolet). – Elatusapuun on oikeutettu vain henkilö, jolla on taloudellisia vaikeuksia, ja ainoastaan siltä osin kuin elatusvelvollisuus kyseisessä tilanteessa olisi yleisesti hyväksytyjen sosiaalisten normien mukainen. Puolan lainsäädännön ja oikeuskäytännön perusteella taloudellisilla vaikeuksilla tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilö ei pysty huolehtimaan perustarpeistaan omin varoin ja voimin.

4. Elatusvelvollisuus puolisoitten kesken avioliiton aikana. – Perheenjäsenet voivat vaatia, että kaikkien perheenjäsenten oikeus yhtäläiseen elintasoon toteutuu. Perhe- ja huoltajiuslain 27 §:n mukaan kummankin puolison on huolehdittava perustamansa perheen tarpeista kykyjensä sekä ansiomahdollisuuksiensa tai varallisuustilanteensa mukaisesti. Tämä velvollisuus voidaan täyttää joko kokonaan tai osittain myös lasten kasvatukseen tai yhteisen talouden hoitoon liittyvän henkilökohtaisen työn muodossa.

5. Elatusvelvollisuus puolisoitten kesken avioliiton purkautumisen jälkeen. – Jos toinen puolisoista on katsottu syylliseksi avioliiton hajoamiseen, ja syyttömän puolison taloudellinen tilanne heikkenee avioeron vuoksi huomattavasti, syytön puoliso voi vaatia elatusapua perusteltujen tarpeidensa nojalla, vaikka hänellä ei olisikaan taloudellisia vaikeuksia. Muissa tapauksissa voi taloudellisiin vaikeuksiin joutunut puoliso vaatia entiseltä puolisoiltaan elatusapua perusteltujen tarpeidensa nojalla sen mukaan, millaiset ansiomahdollisuudet ja varallisuustilanne entisellä puolisoilla on. Elatusvelvollisuus entistä puolisoa kohtaan päättyy, jos elatusapuun oikeutettu solmii uuden avioliiton. Jos elatusvelvollinen on entisistä puolisoista se, joka ei ollut syyllinen avioliiton hajoamiseen, elatusvelvollisuus päättyy kuitenkin viiden vuoden kuluttua avioerotuomiosta, paitsi jos tuomioistuimien pidentää tätä määräaika elatusapuun oikeutetun vaatimuksesta poikkeuksellisten syiden nojalla.

6. Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isän elatusvelvollisuus lapsen äitiä kohtaan. – Lapsen isä, joka ei ole äidin aviomies, on velvollinen osallistumaan raskaudesta ja synnytyksestä aiheutuviin kustannuksiin sekä äidin elatukseen kolmen kuukauden ajan synnytyksen jälkeen taloudellisen tilanteensa mukaan. Äiti voi painavista syistä vaatia lapsen isältä elatusapua myös pidempään kuin kolmen kuukauden ajan.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhempien elatusvelvollisuus lasta kohtaan perustuu siihen, että lapsi ei pysty itse huolehtimaan elatuksestaan. Koska lasten oppivelvollisuus päättyy 18-vuotiaana, he ovat yleensä oikeutettuja elatusapuun täysi-ikäisyyteen saakka tai jopa siihen asti, että he ovat suorittaneet ylemmän korkeakoulu- tai ammattitutkinnon.

Valtion elatusapurahastosta maksettavaa elatusapua maksetaan siihen oikeutetuille 18 vuoden ikään asti, tai 25 vuoden ikään asti, jos he jatkavat koulunkäyntiä tai opiskelua. Merkittävästi vammaisten henkilöiden oikeus elatusapuun on voimassa ilman määräaika.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Oikeus elatusapuun voi toteutua eri tavoin:

elatusvelvollinen voi täyttää velvollisuutensa vapaaehtoisesti,

osapuolet voivat sopia keskenään siitä, miten elatusapu toteutetaan,

jos elatusvelvollinen ei täytä velvollisuuttaan, elatusapuun oikeutettu voi nostaa elatusvelvollisuuden täyttämistä koskevan kanteen elatusapuun oikeutetun (siviiliprosessilain 32 §) tai elatusvelvollisen (siviiliprosessilain (*kodeks postępowania cywilnego*) 27 §:n 1 momentti) asuinpaikan alioikeudessa (sąd rejonowy). Elatusapuvaateen voi esittää myös avio- tai asumuseromenettelyn yhteydessä aluetuomioistuimessa (sąd okręgowy).

Elatuskanteesta ei peritä oikeudenkäyntimaksua. Kanteen on kuitenkin täytettävä oikeudenkäyntiasiakirjalle asetetut vaatimukset eli siinä on mainittava asianomaisen tuomioistuimen nimi, osapuolten nimi ja sukunimi, heidän lailliset ja valtuutetut edustajansa, hakemustyyppi, vaatimuksen tarkka määrittelmä ja arvo sekä kuvaus sen perustana olevista tosiseikoista ja tarvittaessa myös tuomioistuimen toimivaltaisuuden perusteista, osapuolen tai hänen laillisen tai valtuutetun edustajansa allekirjoitus sekä valtakirja, luettelo liiteasiakirjoista ja tiedot osapuolten ja heidän laillisten tai valtuutettujen edustajiensa asuin- tai toimipaikoista sekä riita-asian aihe. Myöhemmin toimitettavissa asiakirjoissa on mainittava asian numero.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Elatuskanteen voi nostaa elatusapuun oikeutetun puolesta:

valtuutettu edustaja, joka voi asianajajan ja oikeudellisen neuvonantajan lisäksi olla elatusapuun oikeutetun vanhempi, puoliso, sisarus, sukulainen ylenevässä polvessa tai adoptiovanhempi tai henkilö, joka huolehtii elatusapuun oikeutetun omaisuudesta, sosiaaliavustuksista vastaavan paikallisviranomaisen edustaja [sosiaaliavustuksista 12. maaliskuuta 2004 annetun lain (Puolan virallinen lehti *Dziennik Ustaw* 64/2004, kohta 593) nojalla tällaisia edustajia ovat kunnan (gmina) sosiaali toimiston johtaja ja läänin (powiat) perhetukikeskuksen johtaja], siviiliprosessilain 61 §:n 1 momentin mukaan valtiosta riippumattomat järjestöt voivat lakisääteisten tehtäviensä puitteissa nostaa elatusapukanteen luonnollisen henkilön puolesta, jos tämä antaa siihen kirjallisen suostumuksensa,

yleinen syyttäjä, jos se on tarpeen oikeusvaltioperiaatteen ja yleisen edun turvaamiseksi.

Elatusapuun oikeutettujen alaikäisten edustajana toimii heidän laillinen edustajansa. Täysi-ikäisyyden saavutettuaan lasten on kuitenkin toimittava itse.

Avopuoliso tai tuttava ei voi toimia elatusapuun oikeutetun edustajana, paitsi jos hän täyttää edellä mainitut edellytykset.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Siviiliprosessilain mukaan elatusapua koskevissa asioissa toimivaltainen tuomioistuin on alioikeus. Tuomioistuimen alueellinen toimivalta määräytyy joko elatusapuun oikeutetun tai vastaajan asuinpaikan perusteella. Asuinkunnan mukaan määräytyvä toimivaltainen tuomioistuin löytyy muutoksenhaikutuomioistuinten, aluetuomioistuinten ja alioikeuksien toimipaikoista ja toimivallasta 28 päivänä joulukuuta 2018 annetusta oikeusministeriön asetuksesta (Puolan virallinen lehti 2018, kohta 2548).

Muissa EU:n jäsenvaltioissa annettujen oikeuden päätösten tunnustaminen Puolassa kuuluu aluetuomioistuimille (siviiliprosessilain 11511 §), jos päätös on annettu ennen kuin tuomiojäsenvaltio liittyi elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23 päivänä marraskuuta 2007 tehtyyn Haagin pöytäkirjaan (EUVL L 331, 16.12.2009, s. 17).

Uudistetun siviiliprosessilain 115314 §:n nojalla täytäntöönpanoasiakirjoja ovat Puolassa seuraavat:

EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiot sekä näistä jäsenvaltioista peräisin olevat sopimukset ja viralliset asiakirjat, jotka kuuluvat asetuksen (EU) N:o 1215/2012 soveltamisalaan, jos ne ovat täytäntöönpanokelpoisia;

EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiot sekä näistä jäsenvaltioista peräisin olevat sopimukset ja viralliset asiakirjat, jotka on näissä jäsenvaltioissa vahvistettu eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi;

EU:n jäsenvaltioissa annetut eurooppalaiset maksamismääräykset, jotka on näissä jäsenvaltioissa vahvistettu täytäntöönpanokelpoisiksi asetuksen (EY) N:o 1896/2006 nojalla;

EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuinten eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä antamat tuomiot, joille on näissä jäsenvaltioissa myönnetty asetuksessa (EY) N:o 861/2007 tarkoitettu todistus;

sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa annetut elatusaputuomiot, jotka ovat elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23 päivänä marraskuuta 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan osapuolia (EUVL L 331, 16.12.2009, s. 17), ja tällaisista jäsenvaltioista peräisin olevat elatusapua koskevat sopimukset ja viralliset asiakirjat, jotka kuuluvat asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisalaan;

EU:n jäsenvaltioissa annetut tuomiot, joihin sisältyy asetuksen (EU) N:o 606/2013 soveltamisalaan kuuluvia suojelutoimenpiteitä, jos ne ovat täytäntöönpanokelpoisia.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Elatusapua koskevissa asioissa ei ole pakko käyttää oikeudellista edustajaa. Osapuoli voi itse päättää, ajaako asiaansa itse vai oikeudellisen edustajan avustuksella.

Lisätietoja elatusapuun oikeutetun mahdollisuudesta saada käyttöönsä oikeudellinen avustaja maksutta on kohdissa 7 ja 20.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Puolan lainsäädännön mukaan henkilö, joka hakee elatusvaateen täytäntöönpanoa tai elatusavun määrän pienentämistä, vapautetaan oikeudenkäyntikuluista (siviiliasioiden oikeudenkäyntimaksuista 28 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain 96 §:n 1 momentin 2 almomentti (Puolan virallinen lehti 167/2005, 1398 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna)). Vapautus koskee kaikkia oikeudenkäyntikuluja, eli elatusapuun oikeutetun ei tarvitse maksaa myöskään muutoksenhausta tai täytäntöönpanosta aiheutuvia kustannuksia.

Lisäksi osapuoli voi pyytää, että tuomioistuin nimeää hänelle maksuttoman oikeusavustajan. Jos elatusvaade hyväksytään, oikeudellisen edustajan palkkion maksaa vastapuoli (= elatusvelvollinen). Jos taas elatusapua vaatinut osapuoli häviää oikeudenkäynnin, oikeudellisen edustajan palkkio maksetaan valtion varoista.

Oikeusapuun liittyviä EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten oikeuksia sääntelee 17 päivänä joulukuuta 2004 annettu laki EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimissa yksityisoikeudellisissa asioissa myönnettävästä oikeusavusta sekä oikeusavusta riita-asioiden ratkaisemiseksi sovintomenettelyssä ennen oikeudenkäyntimenettelyn aloittamista (Puolan virallinen lehti 10/2005, 67 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusavun suuruus riippuu sekä elatusvelvollisen ansiomahdollisuuksista ja varallisuudesta että elatusapuun oikeutetun perustelluista tarpeista.

Elatusapuun oikeutetun tarpeilla tarkoitetaan kaikkea sitä, mitä hän välttämättä tarvitsee elatustaan varten. Tätä varten otetaan huomioon paitsi aineelliset myös aineettomat (kulttuuriset tai henkiset) tarpeet. Alaikäisten tarpeisiin luetaan myös koulutusmenot. Elatusvelvollisen ansiomahdollisuuksien ja varallisuuden arviointi taas ei perustu hänen todellisiin tuloihinsa, vaan siihen, mitä ne voisivat olla, jos hän käyttäisi ansiomahdollisuuksiaan täysimääräisesti. Tämä tarkoittaa, että elatusapua voidaan vaatia ja periä myös työttömältä, jolla ei ole säännöllisiä tuloja.

Olosuhteiden muuttuessa kumpi tahansa osapuoli voi hakea muutosta elatusapua koskevaan tuomioistuimen päätökseen tai sitä koskevaan sopimukseen.

Tilanteen mukaan on mahdollista pyytää joko elatusvelvollisuuden peruuttamista tai elatusavun korottamista tai alentamista. Elatusavun tarkistamisen edellytyksenä on joko elatusapuun oikeutetun tarpeiden lisääntyminen tai väheneminen tai elatusvelvollisen ansiomahdollisuuksien lisääntyminen tai väheneminen.

Puolassa elatusavun määrää ei ole määritetty kiinteästi eikä myöskään tietynä osuutena elatusvelvollisen tuloista. Vuonna 2014 vähimmäisbruttopalkka oli 1 680 zlotya (noin 400 euroa) kuussa, ja vuonna 2013 keskimääräiset bruttotulot olivat 3 650 zlotya (noin 900 euroa) kuussa. Vuonna 2015 vähimmäisbruttopalkka oli 1 750 zlotya, vuonna 2016 1 850 zlotya ja vuonna 2019 2 250 zlotya. Käytännössä valtaosa tuomioistuimen määräämästä elatusavusta on 300–1 000 zlotya kuussa lasta kohti. Elatusavun määrää ei tarkisteta eikä indeksoida automaattisesti lapsen iän tai inflaation perusteella.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Maksuvelvollisuus kuuluu täytäntöönpanoasiakirjassa mainitulle velalliselle. Puolan tuomioistuimissa elatusapu määritellään yleensä zlotyina. Maksu on suoritettava suoraan alaikäisen lapsen lailliselle edustajalle (käteisenä tai pankkisiirtona) kuukausittain, yleensä kuukauden 10. päivään mennessä. Maksuviivästyksistä peritään puuttuvalta osuudelta korkoa (vuosikorko 13 % vuodesta 2008 alkaen; ks. Puolan toimittamat tiedot lakisääteistä viivästyskoroista).

Periaatteessa elatusmaksusta vastaa siis elatusvelvollinen yksin. Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, elatusapuun oikeutettu voi esittää hakemuksen, jonka nojalla toimivaltainen täytäntöönpanoviranomainen eli ulosottomies (komornik) aloittaa täytäntöönpanomenettelyn. Elatusapupäätöksen täytäntöönpano voidaan panna vireille myös viran puolesta sen alioikeuden hakemuksesta, joka teki päätöksen elatusavun suuruudesta. Elatusapuun oikeutettu voi myös esittää elatusvelvollisen työnantajalle tai tämän eläkkeen maksavalle laitokselle täytäntöönpanokelpoisen päätöksen ja vaatia niitä vähentämään elatusapumaksut elatusvelvolliselle maksettavista määristä. Maksajan on noudatettava vaatimusta.

Täytäntöönpanoa elatusvelvollisen kiinteästä omaisuudesta on haettava erikseen.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei maksa hänelle määrättyjä elatusmaksuja vapaaehtoisesti, ne voidaan periä häneltä pakkotäytäntöönpanon avulla (ks. vastaus kohtaan 9).

Lisäksi elatusmaksujen jatkuvasta laiminlyönnistä voidaan määrätä rikoslain (Puolan virallinen lehti 88/1997, kohta 553) 209 §:n nojalla sakkoa, yhdyskuntaseuraamus tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Syyte voidaan nostaa elatusapuun oikeutetun vaatimuksesta tai sosiaaliavustuslaitoksen tai sellaisen laitoksen toimesta, joka vastaa toimista elatusapuvellalista vastaan. Jos elatusapuun oikeutetulle on myönnetty perhe-etuus tai rahallinen korvaus siitä, että elatusavun täytäntöönpano ei ole tuottanut tulosta, syyte nostetaan viran puolesta.

Toimivaltainen viranomainen voi myös hakea elatusvelvollisen ajokortin takavarikointia elatusapuun oikeutetuille annettavasta avusta 7 päivänä syyskuuta 2007 annetun lain 5 §:n 3 momentin 2 alamomentin nojalla (Puolan virallinen lehti 192/2007, kohta 7).

Jos täytäntöönpano ei tuota tulosta, ulosottomies voi tehdä hakemuksen elatusvelvollisen kirjaamisesta maksukyvyttömyysrekisteriin.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Siviiliproessilain 1083 §:n 2 momentin nojalla elatusrästii voidaan ulosmitata elatusvelvollisen pankkitilillä olevista varoista kokonaisuudessaan.

Siviiliproessilain 833 §:n 1 momentin nojalla työtuloista voidaan täytäntöönpanomääräyksen perusteella ulosmitata määrätty osa työlainsäädännön mukaisesti. Yleensä tämä osuus on 60 prosenttia palkasta. Myös valtiokonttorin tiettyihin tarkoituksiin myöntämistä varoista, kuten apurahoista ja avustuksista, voidaan ulosmitata kolme viidesosaa (siviiliproessilain 831 §:n 1 momentin 2 kohta).

Siviiliproessilain 829 §:n nojalla täytäntöönpanon ulkopuolelle suljetaan seuraavat:

henkilökohtaiset ja kotitaloustavarat, liinavaatteet, alusvaatteet ja pitovaatteet, joiden voidaan kohtuudella katsoa täyttävän velallisen ja hänen huollettavanaan olevien perheenjäsenten perustarpeet, sekä vaatteet, joita velallinen tarvitsee virka- ja työtehtäviensä hoitamiseen elintarvikkeet ja lämmityspolttoaine velallisen ja hänen perheensä tarpeisiin yhden kuukauden ajaksi yksi lehmä, kaksi vuohia tai kolme lammasta, jotka ovat välttämättömiä velallisen ja hänen huollettaviensa toimeentuloa varten, sekä riittävästi rehua ja kuivikkeita seuraavaan satoon asti

velallisen ansiotyössä tarvittavat työkalut ja muut välineet sekä raaka-aineet yhden viikon tuotantoa varten, moottoriajoneuvoja lukuun ottamatta mikäli velallinen saa säännöllisesti kiinteää palkkaa, se rahasumma, joka vastaa täytäntöönpanosta vapautettua palkan osaa seuraavaan maksupäivään asti, ja mikäli velallinen ei saa kiinteää palkkaa, rahasumma, joka tarvitaan velallisen ja hänen perheensä ylläpitoon kahden viikon ajan opiskelutarvikkeet, henkilökohtaiset paperit, ansiomerkit ja uskonnonharjoittamisessa käytettävät esineet sekä jokapäiväiset käyttöesineet, jotka voidaan myydä vain niiden arvoa selvästi alempaan hintaan, mutta joilla on velallisen kannalta merkittävä käyttöarvo lääkkeistä 6 päivänä syyskuuta 2001 annetussa laissa (*Prawo farmaceutyczne*) (Puolan virallinen lehti 2008, nro 45, kohta 271, sellaisena kuin se on muutettuna) tarkoitetut lääkkeet, jotka lääketieteellisestä toiminnasta annetuissa säännöksissä tarkoitettu terveydenhuoltoyksikkö tarvitsee toimiakseen asianmukaisesti kolmen kuukauden ajan, sekä lääkinnällisistä laitteista 20 päivänä toukokuuta 2010 annetussa laissa (*Ustawa o wyrobach medycznych*) (Puolan virallinen lehti Nro 107, kohta 679, sekä 102/2011, kohta 586; ja 113/2011, kohta 637) tarkoitetut tällaisen yksikön toiminnan kannalta välttämättömät lääkinnälliset laitteet

velallisen tai hänen perheenjäsentensä vamma edellyttämät apuvälineet.

Lisäksi se, mitkä maataloutta harjoittavan viljelijän omaisuuteen kuuluvat esineet on jätettävä ulosmittauksen ulkopuolelle, on määritelty oikeusministerin yhteisymmärryksessä maatalous- ja valtiovarainministerin kanssa antamalla asetuksella (830 §).

Lisäksi siviiliproessilain 831 §:ssä säädetään, että täytäntöönpanon ulkopuolelle on suljettu sosiaaliavusta 12 päivänä maaliskuuta 2004 annetussa laissa tarkoitetut sosiaaliavustukset (Puolan virallinen lehti 2013, 182 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna) sekä velalliselle valtion talousarviosta tai kansallisesta terveystaloudesta (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) maksettavat saatavat, jotka perustuvat julkisista varoista rahoitettavista terveydenhoitopalveluista 27 päivänä elokuuta 2004 annettuun lakiin (Puolan virallinen lehti 164/2008, 1027 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna), siihen asti kun nämä etuudet on myönnetty. Suoja kattaa enintään 75 prosenttia kustakin maksusta, paitsi jos kyseessä ovat viimeksi mainitun lain 5 §:n 41 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut velallisen työntekijöiden tai palveluntarjoajien saatavat.

Perhe- ja huoltajiuslain 137 §:n mukaan elatusapurästii vanhenevat kolmessa vuodessa.

Siviililain 121 §:n 1 momentin mukaan vanhentumisajan kuluminen ei ala, tai jos se on jo alkanut, se keskeytyy, kun kyseessä on lasten elatusapuvaade vanhempiaan vastaan, niin kauan kuin lasten huoltajuus kuuluu vanhemmille.

Jos elatusvelvollinen kyseenalaistaa elatusvelvollisuuden täysi-ikäistä lasta kohtaan, ulosottomies voi pyytää velkojaa esittämään todisteet opiskelun jatkamisesta, tulojen puuttumisesta tai lääketieteellisestä hoidosta, jonka vuoksi hän edelleen tarvitsee elatusvelvollisen taloudellista tukea.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Kuten 4 kohdassa todetaan, elatuskanteen voivat nostaa elatusapuun oikeutetun puolesta mm. sosiaalitoimiston johtaja, tietyt sosiaaliset organisaatiot, sosiaaliavustuksista vastaavan paikallisviranomaisen edustajat ja joissain tapauksissa yleinen syyttäjä. Nämä tahot voivat myös avustaa elatusapuun oikeutettua menettelyssä, joka on jo pantu vireille elatusavun saamiseksi. Tällöin niiden tehtävänä on tukea elatusapuun oikeutettua osapuolta oikeudenkäyntimenettelyssä.

Aluetuomioistuimet avustavat elatusapuun oikeutettuja henkilöitä hakemusten tekemisessä, kun elatusapua on perittävä ulkomailta.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Elatusapuun oikeutetuille annettavasta avusta 7 päivänä syyskuuta 2007 annetussa laissa (Puolan virallinen lehti 1/2009, 7 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna) määritellään periaatteet, joiden mukaisesti valtio avustaa elatusapuun oikeutettuja henkilöitä siinä tapauksessa, että elatusapua ei saada perittyä elatusvelvolliselta.

Elatusapurahastosta myönnetään elatusapuun vain jos perheen kuukausitulot ovat enintään 725 zlotya (noin 170 euroa) henkeä kohti; 1. heinäkuuta 2019 alkaen tuloaraja on 800 zlotya henkeä kohti (9 §:n 2 mom). Hakemus jätetään sen kunnan tai kaupungin virastosta, jossa elatusapuun oikeutettu asuu.

Elatusapuun ei kuitenkaan myönnetä, jos tukeen oikeutettu asuu täysihoidon tarjoavassa laitoksessa (esim. perhetukikeskuksessa, lastenkodissa, kasvatuslaitoksessa tai vankilassa) tai sijaisperheessä tai jos hän elää avioliitossa tai hänellä on lapsi ja hänellä on oikeus kotitaloustukeen.

Lakia sovelletaan vain jos elatusapuun oikeutetun asuinpaikka on Puolassa sinä aikana, jolta avustusta on tarkoitus myöntää.

Lisätietoja on saatavana osoitteessa <http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/fundusz-alimentacyjny/swiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego/>
14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

Jos elatusmaksuvelallinen asuu ulkomailla ja elatusapuun oikeutettu Puolassa, viimeksi mainitun asuinpaikan mukaan toimivaltainen aluetuomioistuim (sąd okręgowy) voi auttaa häntä elatusvaateen laatimisessa antamalla hänelle tarvittavat tiedot ja auttamalla häntä tarvittavien hakemusten laatimisessa ja tarkistamalla, että hakemus on asianmukaisesti täytetty.

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Aluetuomioistuim täyttää toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 olevan lomakkeen A osan.

Aluetuomioistuim	Postiosoite	Puhelin: ++48	Faksi: +48	Sähköposti
Sąd Okręgowy w Białymstoku	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 7459220	85 7424640	oz@bialystok.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 4990424 33 4990488	33 4990488	bpokusa@bielsko-biala.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bydgoszczy	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 3253155	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Częstochowie	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 3684425	34 3684427 34 3684708	prezes@czestochowa.so.gov.pl so.czystochowa@czestochowa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Elblągu	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 6112409 55 6112408	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gdańsku	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 3213141 58 3213119	58 3213140 58 3213119	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gliwicach	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 3380052	32 3380102	oz@gliwice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 7256718	95 7202807 95 7256790	msamolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze	ul. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 6415113	75 6415113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kaliszu	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 7657700	62 7574936	administracja2@kalisz.so.gov.pl administracja@kalisz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Katowicach	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 6070183 32 6070498	32 6070184 32 6070211	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kielcach	ul. Seminarajska 12 a 25-372 Kielce	41 3402320 41 3402320	41 3402320 41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koninie	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 2451443 63 2423022 +172	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koszalinie	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 3428750	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krakowie	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 6195697 12 6195241 12 6195648 12 6195648	12 6195373	oz@krakow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krośnie	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 4373671	13 4373673	Obrot.zagr@krosno.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Legnicy	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 7225936	76 7225936 76 7225912	oz@legnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Lublinie	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 4601004	81 4601004	mstec@so.lublin.gov.pl mzrzeczny@so.lublin.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łomży	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 2163807	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łodzi	pl. Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź	42 6778799	42 6778978	oz@lodz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy	ul. Pijarska 3	18 4482145		alimenty@nowy-sacz.so.gov.pl

w Nowym Sączu	33-300 Nowy Sącz			
Sąd Okręgowy w Olsztynie	Ul. Dąbrowszczaków 44A 10-001 Olsztyn	89 5216049	89 5216160	oz@olsztyn.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Opolu	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 5418134		Obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Ostrołęce	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 7650130	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 6494121 44 6494159	44 6478919	administracja@piotrkow-tryb.so.gov.pl biblioteka@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Płocku	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 2697220 24 2697220 24 2697364	24 2625253	so.plock.oz@plock.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Poznaniu	al. Marcinkowskiego 32 61-745 Poznań	61 8566205	61 8528751	opzagr@poznan.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Przemyślu	ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemyśl	16 6761336	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Radomiu	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 3680288	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl wizytacja@radom.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rzeszowie	pl. Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 8756394	17 8756349	e.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Siedlcach	ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 6407846	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Sieradzu	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 8266650 43 8266607 43 8271287	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Słupsku	ul. Zamenhofa 7 76-200 Słupsk	59 8469422 59 8469424	59 8469424	rzecznik.prasowy@slupsk.so.gov.pl poczta@slupsk.so.gov.pl administracja@slupsk.so.gov.pl magdalena.miklinska@slupsk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Suwałkach	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 5631213	87 5631303	oz@suwalki.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Szczecinie	ul. Kaszubska 42 70-952 Szczecin	91 4830147 91 4830170 91 4830170	91 4830170 91 4830170 91 4830170	administracyjny@szczecin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Świdnicy	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 8518 287	71 8518270	sekretarz@swidnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 8234880+425		hrojek@tarnobrzeg.so.gov.pl sajokregowy@tarnobrzeg.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnowie	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 6887409		sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Toruniu	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 6105609		oz@so.torun.pl
Sąd Okręgowy w Warszawie	al. Solidarności 127 00-951 Warszawa	22 440 11 54	22 6544411	karcz.19wiz@warszawa.gov.pl
Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie	al. Solidarności 127 00-951 Warszawa	22 4404040	22 4401066	oz@warszawapraga.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Włocławku	ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Włocławek	54 4120353	54 4118575	oz@wloclawek.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Wrocławiu	ul. Sądowa 1 50-950 Wrocław	71 3704391	71 3704391	oz@wroclaw.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zamościu	ul. Akademicka 1 22-400 Zamość	84 6382970 84 6393 359	84 6382970 84 6393359	prezes@zamosc.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zielonej Górze	pl. Słowiański 1 65-958 Zielona Góra	68 3220221	68 3220193	oz@zielona-gora.so.gov.pl

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa

18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 55 artiklan mukaisesti hakemusta ei tarvitse toimittaa hakijan jäsenvaltion keskusviranomaisen välityksellä, vaan hakemus voidaan toimittaa suoraan toimivaltaiselle Puolan tuomioistuimelle (jos asetuksen IV ja VI luvussa ja Puolan siviiliprosessilaissa asetetut muodolliset vaatimukset täyttyvät).

Välittävänä eliminä toimivien tuomioistuinten yhteystiedot ovat saatavissa seuraavalla verkkosivulla:

<http://bip.ms.gov.pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/alimenty/>

Asetukseen liitetyissä ilmoituksissa mainitut muiden valtioiden välittävät elimet antavat elatusapuun oikeutetulle kaikki tämän tarvitsemat tiedot ja auttavat häntä vaadittujen asiakirjojen täyttämässä sekä tarkistavat, että hakemus on muodollisesti oikein täytetty, ennen kuin toimittavat hakemuksen ulkomaille.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Jos elatusvelvollisuuden täytäntöönpanoa on haettava tuomioistuimelta ja asia kuuluu asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisalaan, ulkomaille asuva hakija voi käyttää asetuksessa säädettyä menettelyä ja kääntyä asuinvaltionsa välittävän elimen puoleen tai hakea toimivaltaiselta tuomioistuimelta ulkomaille annetun tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julkistamista (ks. 5 kohta). Täytäntöönpanohakemukset voi toimittaa minkä tahansa ulosottomiehen toimistoon. Jos elatusapuun oikeutettu asuu maassa, jonka kanssa Puola on tehnyt yleissopimuksen tai kahdenvälisen sopimuksen elatusapupäätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, tarvittava apu myönnetään kyseisen sopimuksen mukaisesti. Yleensä kahdenvälisessä sopimuksessa määrätään, että on käännettävä suoraan puolalaisen tuomioistuimen puoleen tai että hakemus on tehtävä puolalaiselle tuomioistuimelle sen maan tuomioistuimen välityksellä, joka on tehnyt elatusapupäätöksen. Viimeksi mainitussa tapauksessa hakemus toimitetaan toimivaltaiselle tuomioistuimelle keskusviranomaisten välityksellä. Yleensä näitä ovat oikeusministeriöt tai muut New Yorkin yleissopimuksessa nimetyt elimet:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>

Tuomioistuinten yhteystiedot ovat saatavilla osoitteessa

<http://bip.ms.gov.pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

Ulosottomiesten yhteystiedot ovat saatavilla osoitteessa <https://www.komornik.pl/>

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä, 18. kesäkuuta 2011 lähtien.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei aiheellinen.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Puolassa sovelletaan 17 päivänä joulukuuta 2004 annettua lakia EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimissa yksityisoikeudellisissa asioissa myönnettävästä oikeusavusta (Puolan virallinen lehti 10/2005, 67 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna) ja oikeussuojakeinojen parantamisesta rajat ylittävissä riita-asioissa vahvistamalla oikeusapuun kyseisissä riita-asioissa liittyvät yhteiset vähimmäisvaatimukset 27 päivänä tammikuuta 2003 annettua neuvoston direktiiviä 2003/8/EY (EYVL L 26, 31.1.2003, s. 41). Ne täyttävät siviiliprosessilain ja siviiliasioiden oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa säädetty vaatimukset. Jos osapuoli hakee tiettyä konkreettista apua (esim. asianajajan nimeämistä, asiakirjakäännöksiä, matkakulujen korvaamista), hänen on ilmoitettava tästä asiasta käsittelevälle tuomioistuimelle käyttäen [EU:n yhteistä lomaketta](#).

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Puolan keskusviranomaisen voi määrätä toimivaltaisen viranomaisen tekemään sosiaaliselvityksen elatusvelvollisen taloudellisesta tilanteesta. Oikeusperustana on 28 päivänä huhtikuuta 2011 annettu laki siviiliprosessilain ja eräiden muiden lakien uudistamisesta (28 päivänä huhtikuuta 2011 annettu laki, jolla muutetaan siviiliprosessilakia ja lakia EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimissa yksityisoikeudellisissa asioissa myönnettävästä oikeusavusta sekä oikeusavusta riita-asioiden ratkaisemiseksi sovintomenettelyssä ennen oikeudenkäyntimenettelyn aloittamista (Puolan virallinen lehti 129/2011, 735 kohta). Jos elatusvelvollisen tai asianosaisen olinpaikka ei ole tiedossa, oikeusministeriö tekee tiedusteluja keskus- ja paikallisrekistereissä (mm. PESEL.SAD-tietokannan avulla) sen selvittämiseksi, mille tuomioistuimelle tai ulosottomiehelle toimivalta asiassa kuuluu tai antaakseen vastauksen erityistoimenpiteitä koskevaan pyyntöön. Jotta voitaisiin varmistaa 51 artiklassa kuvattujen tehtävien täytäntöönpano, oikeusperustaan, rahoitukseen tai keskusviranomaisen henkilöstöön ei tällä hetkellä suunnitella muutoksia.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Päivitetty viimeksi: 11/12/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.